

الله
البر الرحيم
بسم

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی اردبیل
دانشکده پرستاری مامایی

پایان نامه

دوره کارشناسی ارشد در رشته مامایی

گرایش آموزش مامایی

عنوان

بررسی ارتباط اضطراب و دل‌بستگی با غربالگری پیش از تولد در زنان باردار
نخست‌زا شهر اردبیل سال ۱۴۰۱

استاد راهنما

دکتر لیلا رئیسی

دکتر فیروزه اسدزاده

استاد مشاور

سرکار خانم رأفت کاظم زاده

جناب آقای امیرحسین مقری

نگارنده

ساجده کوهی

آذر ۱۴۰۲

کد پایان نامه: ۹۴

تقدیم به :

تقدیم به تمامی عزیزانی که حتی نفس کشیدنم را هم مدیون آن ها هستم، از جمله شهدای زنده و یا آسمانی شده ی کشور عزیزم ایران...

تقدیم به پدر و مادر عزیزم که ایثارگرانه و مجاهدانه همواره راهنما و حامی و پشتیبان من بوده و هستند...

تقدیم به تمامی اساتیدی که دانش علمی، عملی، حرفه ای و اخلاقی ام را وام دار آنان هستم...
تقدیم به تمامی مادران بارداری که با صبر و بردباری تمام با من همکاری نمودند...
و تقدیم به تمامی همکاران و بزرگوارانی که دلسوزانه من را یاری کردند....

تشکر و قدردانی

سپاس خداوندی را که بر من منت نهاد و طوق بندگی اش را بر گردنم نهاد و با ائمه اطهار علیهم السلام آشنایم نمود و ذره ای از دریای بی کران علمش را بر من چشاند و من را واله و شیفته ی خود ساخت.

مراتب تشکر و قدردانی خود را از اساتید راهنا و مشاور عزیز و گرانقدرم، سرکار خانم دکتر رئیسی، سرکار خانم دکتر اسدزاده، سرکار خانم کاظم زاده و جناب آقای مقری که صبورانه راهنا و همراه من بودند اعلام می دارم...

همچنین از اساتید داور گرانقدر سرکار خانم دکتر درگاهی، سرکار خانم رستم نژاد و جناب آقای دکتر ایرانپور که همواره با رهنمود های ارزشمند خود راهنمای من بودند، کمال تشکر را دارم....

سپاس از اساتید گرانقدر دانشکده پرستاری مامایی اردبیل که جوانی ام را با علم و دانش عجین کردند...

و در نهایت سپاس از تمامی بزرگوارانی که دلسوزانه من را در این راه راهنمایی و یاری نمودند...

چکیده

زمینه: یکی از مهم‌ترین دوران زندگی هر زنی، دوران بارداری اوست. شایع‌ترین عامل نگرانی و اضطراب مادران در این دوران، اضطراب پیرامون سلامت جنین است. هرگونه مطرح شدن شک و تردید در سلامت جنین که ممکن است در طی فرآیند غربالگری پیش از تولد جنین رخ دهد، می‌تواند منجر به اضطراب مادر شود و آثار زیان‌بار متعددی از جمله ایجاد اختلال در دلبستگی مادر به جنین، برجای گذارد. بنابراین این مطالعه با هدف بررسی ارتباط اضطراب و دلبستگی با غربالگری پیش از تولد در زنان باردار نخست‌زا شهر اردبیل انجام شد.

مواد و روش‌ها: پژوهش حاضر بصورت کوهورت به روش نمونه‌گیری چند مرحله‌ای بر روی ۱۶۷ زن باردار نخست‌زای ۷ تا ۱۵ هفته مراجعه‌کننده به مراکز بهداشتی شهر اردبیل در سال ۱۴۰۱ انجام شد. ابزار مطالعه شامل فرم مشخصات دموگرافیک و پرسشنامه دلبستگی مادر به جنین MASS و اضطراب اشنپیلبرگر بود که در دو مرحله شامل یکبار قبل از انجام غربالگری پیش از تولد ترکیبی سه ماهه اول، یعنی در ۷ الی ۱۰ هفته بارداری و یکبار بعد از انجام آن، در ۱۳ الی ۱۵ هفته بارداری تکمیل گردید. داده‌ها با استفاده از آزمون‌های آماری توصیفی و استنباطی و نسخه ۲۴ نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل گردید.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که میانگین نمره اضطراب حالت و صفت بعد از غربالگری در گروهی که غربالگری داشته‌اند، به میزان معنی داری کمتر از گروه عدم انجام غربالگری است ($P < 0/001$). همچنین در گروه افراد شرکت‌کننده در غربالگری، میزان نمره اضطراب صفت و حالت پس از غربالگری کاهش معنی داری داشته است ($P < 0/001$). همچنین میانگین نمره دلبستگی مادر به جنین بعد از غربالگری در گروه افراد شرکت‌کننده در غربالگری، به میزان معنی داری بیشتر از گروهی است که در غربالگری شرکت نکرده‌اند ($P < 0/001$). همچنین در گروهی که در غربالگری شرکت کرده‌اند، میزان نمره دلبستگی مادر به جنین پس از غربالگری افزایش معنی داری داشته است ($P < 0/001$). آزمون همبستگی پیرسون نشان داد که اضطراب حالت ($Corr. = -0/659$) و اضطراب صفت ($P < 0/001$ و $Corr. = -0/673$) با نمره دلبستگی ارتباط معکوس و

معنی داری دارند. به عبارت دیگر با افزایش اضطراب حالت و صفت میزان دل‌بستگی کاهش معنی داری داشت.

نتیجه گیری: محققان در این مطالعه به دنبال ارائه بینش بهتر و بیشتر در مورد تأثیر انجام غربالگری پیش از تولد بر سطح اضطراب و دل‌بستگی به جنین زنان باردار بودند. نتایج این مطالعه حاکی از آن است، که غربالگری نیز همانند تمامی روش‌های علمی، به شرط استفاده صحیح و اصولی از آن، از جمله ایجاد بستر انتخاب آگاهانه، می‌تواند در کاهش اضطراب و افزایش دل‌بستگی مادران موثر واقع شود.

کلمات کلیدی: غربالگری قبل از تولد، دل‌بستگی مادر و جنین، اضطراب

فهرست مطالب

فصل اول: مقدمه و بیان مسئله

- ۱-۱ بیان مسئله و ضرورت انجام پژوهش ۲
- ۱-۲ تعریف واژه ها ۷
- ۱-۳ اهداف ۹
 - ۱-۳-۱ هدف کلی ۹
 - ۱-۳-۲ اهداف اختصاصی ۹
 - ۱-۳-۳ هدف کاربردی ۱۰
- ۳-۱ سوالات و فرضیات پژوهش ۱۱
 - ۱-۳-۱ سوالات پژوهش ۱۱
 - ۲-۳-۱ فرضیات پژوهش ۱۱

فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه تحقیق

- ۱-۲ مقدمه ۱۳
- ۲-۲ مبانی نظری ۱۳
 - ۲-۲-۱ بارداری ۱۳
 - ۲-۲-۱-۱ بارداری و غربالگری پیش از تولد ۱۴
 - ۲-۲-۲ غربالگری پیش از تولد جنین ۱۴
 - ۲-۲-۲-۱ برنامه غربالگری در جهان و در ایران ۱۷
 - ۲-۲-۲-۲ فواید غربالگری پیش از تولد ۱۸
 - ۲-۲-۲-۳ معایب غربالگری پیش از تولد ۱۹
 - ۲-۲-۲-۴ غربالگری پیش از تولد و اضطراب در بارداری ۲۱
 - ۲-۲-۳ مفهوم اضطراب ۲۲

۲۳ ۲-۲-۳-۱. اضطراب و بارداری
۲۴ ۲-۲-۳-۲. ارتباط اضطراب با دل‌بستگی مادر به جنین
۲۵ ۲-۲-۴. مفهوم دل‌بستگی مادر به جنین
۲۶ ۲-۲-۴-۱. پیشینه مفهوم دل‌بستگی مادر به جنین
۲۸ ۲-۲-۴-۲. ابزارهای سنجش دل‌بستگی مادر به جنین
۳۰ ۲-۲-۴-۳. اهمیت دل‌بستگی مادری جنینی و عوامل مرتبط با آن
۳۳ ۲-۳. مروری بر متون

فصل سوم: مواد و روش تحقیق

۴۳ ۳-۱. روش پژوهش
۴۳ ۳-۲. نوع پژوهش
۴۳ ۳-۳. جامعه پژوهش
۴۳ ۳-۴. نمونه پژوهش
۴۴ ۳-۵. مشخصات واحدهای مورد پژوهش
۴۵ ۳-۶. محیط پژوهش
۴۵ ۳-۷. روش نمونه‌گیری
۴۶ ۳-۸. ابزار گردآوری داده‌ها
۴۸ ۳-۸-۱. مراحل کار انجام‌روایی و پایایی مقیاس MAAS
۴۸ ۳-۸-۱-۱. روایی صوری و محتوایی
۵۰ ۳-۸-۱-۲. روایی سازه
۵۰ ۳-۸-۱-۴. پایایی پرسشنامه
۵۱ ۳-۸-۱-۵. مقیاس نهایی سنجش MAAS
۵۱ ۳-۹. روش تجزیه و تحلیل داده‌ها
۵۱ ۳-۱۰. ملاحظات اخلاقی

فصل چهارم: یافته های پژوهش

- ۴-۱. مقدمه ۵۴
- ۴-۲. بررسی روایی و پایایی پرسشنامه ۵۵
- ۴-۲-۱. روایی صوری و محتوایی ۵۶
- ۴-۲-۲. روایی سازه ۶۱
- ۴-۲-۳. پایایی ۶۴
- ۴-۳. آمار توصیفی ۶۵
- ۴-۴. بررسی فرضیات پژوهش ۶۶

فصل پنجم: بحث، نتیجه گیری و پیشنهادات پژوهش

- ۵-۱. بحث و بررسی یافته ها ۸۱
- ۵-۱-۱. بحث و بررسی یافته های حاصل از روانسجی پرسشنامه دل بستگی ۸۷
- ۵-۲. نتیجه گیری نهایی ۸۹
- ۵-۳. پیشنهادات تحقیق و کاربرد یافته ها ۹۰
- ۵-۴. محدودیت های تحقیق ۹۲

فهرست جداول

- جدول ۱-۳. شاخص روایی محتوا CVI ۵۰
- جدول ۱-۴. عدم تناسب برخی از سوالات پرسشنامه های MFAS و PAI با اهداف مطالعه ۵۵
- جدول ۲-۴. خلاصه نتایج شاخصهای CVR و CVI روایی محتوایی ۵۶
- جدول ۳-۴. خلاصه نتایج روایی صوری و نمره اثر ۶۰
- جدول ۴-۴. خلاصه نتایج شاخص KMO و آزمون کروییت بارتلت ۶۱
- جدول ۵-۴. خلاصه نتایج ماتریس مولفه ها با چرخش واریماکس ۶۲
- جدول ۶-۴. نامگذاری مولفه ها ۶۴
- جدول ۷-۴. خلاصه نتایج پایایی به روش آلفای کرونباخ ۶۴
- جدول ۸-۴. آمار توصیفی شرکت کنندگان ۶۵
- جدول ۹-۴. خلاصه تحلیل همبستگی سن مادر، سن در زمان ازدواج و سن همسر با اضطراب و دلبستگی ۶۶
- جدول ۱۰-۴. خلاصه نتایج ارتباط دلبستگی و اضطراب با تحصیلات مادر ۶۸
- جدول ۱۱-۴. خلاصه نتایج ارتباط دلبستگی و اضطراب با تحصیلات همسر ۶۹
- جدول ۱۲-۴. خلاصه نتایج ارتباط دلبستگی و اضطراب با شغل مادر ۷۰
- جدول ۱۳-۴. خلاصه نتایج ارتباط دلبستگی و اضطراب با شغل همسر ۷۱
- جدول ۱۴-۴. خلاصه نتایج ارتباط دلبستگی و اضطراب با وضعیت درآمد ۷۲
- جدول ۱۵-۴. خلاصه فراوانی اضطراب قبل و بعد در گروه غربالگری شده ۷۳
- جدول ۱۶-۴. خلاصه فراوانی اضطراب قبل و بعد در گروه بدون غربالگری ۷۴
- جدول ۱۷-۴. خلاصه فراوانی نمره دلبستگی قبل و بعد در گروه غربالگری شده ۷۴
- جدول ۱۸-۴. خلاصه فراوانی نمره دلبستگی قبل و بعد در گروه بدون غربالگری ۷۵
- جدول ۱۹-۴. خلاصه نتایج تحلیل دو گروه مطالعه قبل و بعد از غربالگری - اضطراب حالت ۷۵
- جدول ۲۰-۴. خلاصه نتایج تحلیل دو گروه مطالعه قبل و بعد از غربالگری - اضطراب صفت ۷۶

جدول ۴-۲۱. خلاصه نتایج تحلیل دو گروه مطالعه قبل و بعد از غربالگری - دل‌بستگی مادر به جنین..... ۷۷

جدول ۴-۲۲. خلاصه نتایج ارتباط اضطراب حالت و صفت با نمره دل‌بستگی..... ۷۹

فهرست نمودارها

نمودار ۱-۴. نمودار شن ریزه برای هفت مولفه ۶۲

نمودار ۲-۴. تغییرات اضطراب حالت در دو گروه قبل و بعد از غربالگری ۷۶

نمودار ۳-۴. تغییرات اضطراب صفت در دو گروه قبل و بعد از غربالگری ۷۷

نمودار ۴-۴. تغییرات دل‌بستگی مادر به جنین در دو گروه قبل و بعد از غربالگری ۷۸